

Opinnäytetyö osaamisnäyttönä

Toimintaterapia

2024

Annika Laakso

Kulttuuritekijöiden merkitys toimintaterapian simulaatioperustaisessa oppimisessa

– opinnäytetyö osaamisnäyttönä

TURKU AMK

TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Opinnäytetyö osaamisnäyttönä (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Toimintaterapia

2024 | 14 sivua

Annika Laakso

Kulttuuritekijöiden merkitys toimintaterapian simulaatioperustaisessa oppimisessa

- opinnäytetyö osaamisnäyttönä

Osaamisnäyttönä tehty opinnäytetyö toteutettiin SIMBA (Simulation-based learning in Occupational Therapy Education) -hankkeeseen kirjoitettavana julkaisuna. Aihe valikoitui oman mielenkiintoni mukaisesti kulttuuritekijöihin ja siihen, miten sekä asiakkaan että terapeutin kulttuuriset taustat vaikuttavat toimintaterapiasuhteessa.

Julkaisu kirjoitettiin englanniksi 'short communication'-tyyppisenä tekstinä, jossa kannustetaan lukijoita osallistumaan yhteisen, maailmanlaajuisen toimintaterapian alan simulaatio-oppimiseen perustuvan digitaalisen alustan rakentamiseen. Julkaisussa esiteltiin termi 'digital cultural immersion' kuvaamaan verkkoalustalla tapahtuvaa simulaatioperustaista kulttuurisen nöyryyden oppimista. SIMBA-hankkeesta ohjaajina toimivat Anu Kuikkaniemi ja Heli Arokki Turun ammattikorkeakoulusta.

Tässä raportissa kuvaan artikkelimuotoisen osaamisnäytön prosessia, en itse julkaisua. Osaamisnäyttönä kirjoitettu julkaisu tullaan lähettämään alan kansainväliseen vertaisarvioituun lehteen (SJOT, Scandinavian Journal of Occupational Therapy) SIMBA-hankkeen jatkuessa vuoteen 2025 saakka.

Asiasanat:

toimintaterapia, simulaatio, kulttuuritekijät

Demonstration of expertise for Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Occupational therapy

2024 | Total number of pages 14

Annika Laakso

Cultural aspects in simulation based learning in occupational therapy

- demonstration of expertise

The thesis, completed as a demonstration of expertise, was carried out as a publication for the SIMBA (Simulation-based Learning in Occupational Therapy Education) project. The topic was chosen based on my personal interest in cultural factors and how the cultural backgrounds of both the client and the therapist influence the occupational therapy relationship.

The publication was written in English as a 'short communication' type of text, encouraging readers to participate in the development of a shared, global, simulation-based digital platform for the field of occupational therapy. New term 'digital cultural immersion' was introduced to describe the simulation-based learning of cultural humility on the digital platform. The supervisors from the SIMBA project were Anu Kuikkaniemi and Heli Arokki from Turku University of Applied Sciences.

In this report, I describe the process of creating the article-based demonstration of expertise, not the publication itself. The publication written as a demonstration of expertise will be submitted to an international peer-reviewed journal in the field (SJOT, Scandinavian Journal of Occupational Therapy) as the SIMBA project continues until 2025.

Keywords:

occupational therapy, simulation, cultural factors

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Reflektio näytön sisällöstä	7
2.1 Lähtökohta ja tavoite	7
2.2 Tietopohja	7
2.3 Näyttöprosessin kuvaus ja pohdinta	9
3 Opiskelijan kuvaus ja arvio oppimisprosessista (motorola)	10
3.1 Mikä meni hyvin ja miksi?	10
3.2 Mikä meni huonosti ja miksi?	10
3.3 Mitä opin?	10
3.4 Mitä seuraavaksi?	11
4 Yhteenveto	12
5 Lähteet	13

1 Johdanto

Toimeksiantaja artikkelimuotoisena osaamisnäyttönä tehtävälle opinnäytetyölle oli Turun AMK:n SIMBA-hanke (SIMBA; Simulation-based learning in Occupational Therapy Education). SIMBA-hankkeessa toimii viisi eurooppalaista yhteistyökumppania (Turkki, Belgia, Kroatia, Itävalta, Suomi). Suomen toimijana hankkeessa on Turun AMK lehtori Anu Kuikkaniemen johdolla. Tavoitteena oli toimintaterapia-alan lehdessä julkaistavan artikkelin avulla tuoda esille simulaatioperustaisen oppimisen merkitystä toimintaterapeuttikoulutuksessa, esitellä hanketta ja erityisesti selvittää kulttuuritekijöiden ja -sensiitivisyyden merkitystä alan simulaatio-opetuksessa.

Oma työhistoriani tutkimuksen ja kehittämisen osalta ohjasi kirjoitustyön aikana aihetta siten, että osaamisnäyttönä tehdyssä artikkelissa ei pitäydytty nykytilan katsauksessa vaan vietiin eteenpäin ajatusta globaalista toimintaterapian alan digitaalisesta alustaratkaisusta tukemaan kulttuuritekijöiden merkityksen opiskelua. Julkaisu kirjoitettiin englanniksi, koska tavoitteena oli julkaista vertaisarvioitu artikkeli alan kansainvälisessä lehdessä (SJOT, Scandinavian Journal of Occupational Therapy).

Tässä raportissa kuvaan artikkelimuotoisen osaamisnäytön prosessia, en itse julkaisua.

2 Reflektio näytön sisällöstä

2.1 Lähtökohta ja tavoite

SIMBA-hanke on kansainvälinen tutkimushanke, johon osallistuvat yksiköt ovat Artesis Plantijn Hogeschool Antwerp (Belgia, hankkeen johtaja), Turun ammattikorkeakoulu, Istanbul Medipol University (Turkki), University of Applied Health Sciences, ZVU (Kroatia) ja JOANNEUM University of Applied Sciences (Itävalta) (<https://simba.turkuamk.fi/>). Artikkelin aihe valikoitui omasta toiveestani kulttuuritekijöihin ja siihen, miten sekä asiakkaan että terapeutin kulttuuriset taustat vaikuttavat toimintaterapiasuhteessa. Erityisesti julkaisussa haluttiin pohtia, miten kulttuuritekijöiden huomioimista voidaan vahvistaa simulaatioperustaisessa oppimisympäristössä. Opinnäytetyön korvaaminen artikkelimuotoisella osaamisnäytöllä oli mahdollista taustakoulutukseni (FM/biokemia, FT/lääketiede) vuoksi. Oma tavoitteeni oli saada julkaisu toimintaterapian alan kansainväliseen lehteen.

2.2 Tietopohja

Toimintaterapian teoreettisissa malleissa kuten Person-Environment-Occupation model (PEO), The Canadian Model of Occupational Performance and Engagement (CMOP-E) ja inhimillisen toiminnan malli (Model of Human Occupations, MOHO) kulttuurin merkitys ihmisen toimintaan nähdään sekä ihmisen itsensä että ympäristön kautta (1-3). Toiminta voi olla terapeutista ja kuntouttavaa vain, mikä se on merkityksellistä siihen osallistuvalla yksilöllä tai ihmisryhmälle. Tähän toiminnan merkityksellisyyteen heijastuu yksilön kehityksellinen historia, sosiokulttuurinen tausta ja elinympäristö (4).

Toimintaterapian 100-vuotisen historian lähtökohta on Yhdysvalloissa, jossa ensimmäisen maailmansodan jälkeen oli tarve kuntouttaa sotaveteraaneja takaisin yhteiskunnan palvelukseen. Pyrkimyksenä oli palvella pääsääntöisesti valkoisen, länsimaisen ja keskiluokkaisen väestön tarpeita. Vuosikymmenten

ajan tämä länsimaiseen ajattelutapaan perustuva individualistinen, kapitalistinen, materialistinen ja yksilön itsenäisyyttä ja yksin pärjäämistä korostava lähestymistapa on jättänyt huomiotta länsimaisen normin vastaisesti elävät ihmiset ja ihmisryhmät myös toimintaterapeuttien kliinisessä työssä (5, 6). Maailmanlaajuisesti kollektivistiset kulttuurit (Aasia, Afrikka, Etelä-Amerikka) ovat kuitenkin individualistisia kulttuureja (Eurooppa, Australia, Pohjois-Amerikka) laajemmin edustettuina (7). Ihmisten kansainvälisen liikkuvuuden lisääntyminen niin vapaaehtoisen maahanmuuton kuin kansainvälisten konfliktien aiheuttamien pakolaisvirtojen vuoksi lisää tarvetta monikulttuuriselle osaamiselle yhteiskunnan joka alalla. Näin ollen myös toimintaterapeuttien koulutuksessa kulttuuristen näkökulmien huomioiminen on tarpeen ja ajankohtaista.

Julkaisuun etsittiin alan kansainvälisistä julkaisuista tietoa mm. toimintaterapeuttiopiskelijoiden ja toimintaterapeuttien kulttuurisesta osaamisesta, kulttuurisuuteen liittyvistä käsitteistä sekä rasismista toimintaterapian alalla (8-12). Kertyneen tutkimustiedon perusteella todettiin, että kulttuurisen kompetenssin eli tietopohjaisen osaamisen sijaan olennaista eri kulttuureista tulevien asiakkaan ja terapeutin toimivalle yhteistyölle on terapeutin kulttuurinen nöyryys, 'cultural humility' (8, 13). Kulttuurisella nöyryydellä tarkoitetaan lähestymistapaa, jossa yhdessä asiakkaan kanssa sitoudutaan oppimisprosessin kautta ymmärtämään millaiset kulttuuriset tekijät asiakkaan toimintaan vaikuttavat - terapeutti ei siis luule tietävänsä ja tuntevansa asiakkaan kulttuuria vaan tunnustaa tietämättömyytensä, tunnistaa ajatusvinoumansa ja on nöyrä oppimaan uutta asiakkaan kertoman kokemuksen ja tiedon edessä (13, 14).

SIMBA-projektissa kehitetään kansainvälistä ja avointa verkkoalustaa, joka mahdollistaa simulaatioperustaisen oppimisen toimintaterapeuteille ja toimintaterapeuttiopiskelijoille asuinmaasta riippumatta. Osaamisnäyttönä kirjoitetussa julkaisussa pohdittiin simulaatio-oppimisen ja verkkoalustan hyödyntämistä kulttuurisen osaamisen ja nöyryyden opiskelussa (12, 15, 16). Julkaisussa ehdotettiin käytettäväksi uutta termiä 'digital cultural immersion'

kuvaamaan simulaatio-oppimisen verkkoalustan avulla tapahtuvaa kulttuurisen nöyryyden opiskelua.

2.3 Näyttöprosessin kuvaus ja pohdinta

Tutustuin SIMBA-hankkeeseen kirjoitustyön toimeksiantajana toimineiden Anu Kuikkaniemen ja Heli Arokin ohjaamana. Aiheesta olemassa olevaa näyttöä etsin eri tietokannoista keskittyen kokotekstinä löytyviin vertaisarvioituihin englanninkielisiin julkaisuihin. Luin useita kymmeniä artikkeleita niin simulaatio-oppimiseen, kulttuurisuuteen kuin toimintaterapian alan historiaan liittyen.

Hiljalleen kokonaiskuvan tarkentuessa syntyi ajatus kirjoittaa julkaisu 'short communication' -tyyppisenä tekstinä, jossa kannustetaan lukijoita osallistumaan yhteisen, maailmanlaajuisen toimintaterapian alan simulaatio-oppimiseen perustuvan digitaalisen alustan rakentamiseen. Ehdotukseni sai ohjaajilta hyväksynnän.

Prosessin aikana keskustelimme ohjaajien Kuikkaniemi ja Arokki kanssa muutamia kertoja aiheen suuntaamisesta ja julkaisun sisällöstä. Sain suunnata julkaisun aiheen itselleni mielekkääksi, joten sekä tiedonhaku että kirjoitusprosessi olivat innostavia. Ohjaajat osallistuivat julkaisun kirjoittamiseen sovittuun työnjaon mukaisesti: minä keskityin kulttuurisuuteen ja he toivat julkaisuun SIMBA-hankkeeseen liittyvää sisältöä. Kahden kommenttikierroksen jälkeen ohjaajat totesivat julkaisun täyttävän osaamisnäyttönä tehtävän opinnäytetyön vaatimukset.

3 Opiskelijan kuvaus ja arvio oppimisprosessista (motorola)

3.1 Mikä meni hyvin ja miksi?

Yhteistyö toimeksiantajan kanssa sujui hyvin. Koin, että osaamiseeni luotettiin: sain toteuttaa työn haluamastani aiheesta ja itselleni sopivalla aikataululla.

Mielenkiinto aihetta kohtaan sai tutkimaan sitä syvemmin ja innostumaan entistä enemmän sekä toiminnantieteen tutkimuksesta että kulttuurisuudesta toimintaterapiassa. Vahva taustani tutkimustyön ja tiedeviestinnän parissa mahdollisti sen, että pystyin keskittymään sisältöön tieteellisen tekstin lukemisen ja kirjoittamisen opetteluun sijaan.

3.2 Mikä meni huonosti ja miksi?

Toimintaterapian alan lehtiä on avoimesti saatavilla rajoitetusti ja lukuoikeuksia kaikkiin kansainvälisiin lehtiin ei ole, joten kaikkia haluamiani julkaisuja en päässyt lukemaan.

3.3 Mitä opin?

Osaamisnäyttönä tehtävä tieteellisen artikkelin kirjoittaminen laajensi jo vahvaa tieteellisen viestinnän osaamistani toimintaterapian alalle ja tutustutti erityisesti alan tieteelliseen sanastoon ja julkaisuihin. Toiminnantiedettä ei Suomessa ole yliopistotasolla, joten kansainväliseen tutkimustietoon tutustuminen syvensi ymmärrystäni siitä, millaista tutkimusta alalla on tehty ja tehdään. Tutustuminen kulttuurisuuden käsitteisiin ja alan historialliseen vinoumaan lisäsi entisestään kiinnostustani monikulttuurista työskentelyä ja kulttuuristen näkökulmien huomioimista kohtaan.

3.4 Mitä seuraavaksi?

Ennen julkaisun lähettämistä julkaistavaksi, se käytetään vielä yhdellä kommenttikierroksella SIMBA-hankkeen kansainvälisellä jäsenellä. Häneltä saatavien kommenttien perusteella tehdään tekstin viimeistely, jonka jälkeen julkaisu tullaan lähettämään alan kansainväliseen vertaisarvioituun lehteen (SJOT, Scandinavian Journal of Occupational Therapy). SIMBA-hanke jatkuu vuoteen 2025 saakka. Hankkeessa perustettava simulaatio-oppimisen verkkoalusta jää toivon mukaan alan opiskelijoiden ja asiantuntijoiden käyttöön hankkeen päättymisen jälkeenkin.

4 Yhteenveto

Opinnäytetyön korvaavana osaamisnäyttönä kirjoitin SIMBA-hankkeeseen liittyen julkaisun kulttuuritekijöiden merkityksestä toimintaterapian simulaatioperustaisessa oppimisessä. Aihe valikoitui oman mielenkiintoni mukaiseksi toimeksiantajan hyväksynnällä. Prosessi eteni hyvässä yhteistyössä toimeksiantajan kanssa.

Artikkelimuotoisen osaamisnäytön prosessi laajensi aiempaa tieteellisen viestinnän osaamistani toimintaterapian alalle ja tutustutti erityisesti alan tieteelliseen sanastoon. Toiminnantieteen kansainväliseen tutkimustietoon tutustuminen syvensi ymmärrystäni siitä, millaista tutkimusta alalla on tehty ja tehdään.

Osaamisnäyttönä kirjoitettu julkaisu nostaa keskusteluun toimintaterapian alan historian kulttuurisia vinoumia. Se myös haastaa alan opiskelijat ja asiantuntijat omien etuoikeuksiensa ja omaa sosiokulttuurisesta taustaa heijastavien ajattelutapojensa tunnistamiseen, jotta kulttuurisen kompetenssin tasolta päästään syvemmälle kulttuurisen nöyryyden puolelle. Julkaisussa esitelty termi 'digital cultural immersion' kuvaa verkkoalustalla simulaatioperustaisesti tapahtuvaa kulttuurisen nöyryyden oppimista. Julkaisu tullaan lähettämään alan kansainväliseen vertaisarvioituun lehteen (SJOT, Scandinavian Journal of Occupational Therapy). SIMBA-hanke jatkuu vuoteen 2025 saakka.

5 Lähteet

1. Townsend EA, Polatajko HJ. Enabling occupation II: Advancing an occupational therapy vision for health, well-being, & justice through occupation. Ottawa: CAOT Publications ACE; 2007.
2. Kielhofner G, Burke JP. A model of human occupation, part 1. Conceptual framework and content.: American Journal of Occupational Therapy; 1980. p. 572-81.
3. Law M, Cooper BA, Strong S, Stewart D, Rigby P, Letts L. The person-environment-occupation model: A transactive approach to occupational performance. Canadian Journal of Occupational Therapy; 1996. p. 9-23.
4. Nelson DL. Occupation: form and performance. Am J Occup Ther. 1988;42(10):633-41. doi: 10.5014/ajot.42.10.633. PubMed PMID: 3059801.
5. Mahoney WJ, Kiraly-Alvarez AF. Challenging the Status Quo: Infusing Non-Western Ideas into Occupational Therapy Education and Practice 2019; 7(3):[1-10 pp.].
6. Turcotte PL, Holmes D. The shadow side of occupational therapy: Necropower, state racism and colonialism. Scand J Occup Ther. 2024;31(1):2264330. Epub 20231107. doi: 10.1080/11038128.2023.2264330. PubMed PMID: 37783208.
7. Darwish A-FE, Huber GL. Individualism vs Collectivism in Different Cultures: A cross-cultural study. Intercultural Education. 2003;14(1):47-56. doi: 10.1080/1467598032000044647.
8. Beagan BL. Approaches to culture and diversity: A critical synthesis of occupational therapy literature. Can J Occup Ther. 2015;82(5):272-82. Epub 20150212. doi: 10.1177/0008417414567530. PubMed PMID: 26590226.
9. Skawski KA. Ethnic/Racial considerations in occupational therapy:. Occup Ther Health Care. 1987;4(1):37-48. doi: 10.1080/J003v04n01_04. PubMed PMID: 23952350.
10. Dillard M, Andonian L, Flores O, Lai L, MacRae A, Shakir M. Culturally competent occupational therapy in a diversely populated mental health setting. Am J Occup Ther. 1992;46(8):721-6. doi: 10.5014/ajot.46.8.721. PubMed PMID: 1497080.
11. Wasmuth S, Milton C, Pritchard K, Johnson KR, Wakeford L, Caldwell B, et al. Narrative Theater to Examine and Mitigate Anti-Black Racism Within Occupational Therapy. OTJR (Thorofare N J). 2023;43(1):81-9. Epub 20220310. doi: 10.1177/15394492221078190. PubMed PMID: 35266428; PubMed Central PMCID: PMC9729967.
12. Meaux JB, Saviers B, Traywick L. Effects of study abroad on cultural and interprofessional competencies. Nurse Educ Today. 2021;103:104928. Epub 20210424. doi: 10.1016/j.nedt.2021.104928. PubMed PMID: 33965719.
13. Agner J. Moving From Cultural Competence to Cultural Humility in Occupational Therapy: A Paradigm Shift. Am J Occup Ther.

2020;74(4):7404347010p1-p7. doi: 10.5014/ajot.2020.038067. PubMed PMID: 32602456.

14. Hammell KR. Occupation, well-being, and culture: Theory and cultural humility. *Can J Occup Ther.* 2013;80(4):224-34. doi: 10.1177/0008417413500465. PubMed PMID: 24371930.

15. Paris DM, Slaymaker RR, Guest HA, Kalb AC. Interprofessional Simulation as an Educational Tool to Assess Cultural Competence Among Health Professions Students. *Simul Healthc.* 2023;18(3):163-71. Epub 20220328. doi: 10.1097/SIH.0000000000000655. PubMed PMID: 37254786.

16. Imms C, Froude E, Chu EMY, Sheppard L, Darzins S, Guinea S, et al. Simulated versus traditional occupational therapy placements: A randomised controlled trial. *Aust Occup Ther J.* 2018;65(6):556-64. Epub 20180831. doi: 10.1111/1440-1630.12513. PubMed PMID: 30168581.